

ΕΝΑΣ ΔΥΤΗΣ ΣΤΗ ΒΑΛΤΙΚΗ ΕΙΔΕ ΚΑΙ ΜΑΣ ΕΙΠΕ...

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΕΜΟΣ &
ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΕΙΘΑΡΧΗΣΗΣ

Δυστυχώς επαναλαμβανόμαστε. Δεν γίνεται αλλιώς. Όποτε γράφουμε για κάτι που αφορά τα θερμά σημεία της πολιτικής αντιπαράθεσης, είμαστε αναγκασμένοι/ες να ξεκινάμε από τα βασικά. Τα βασικά της σύλληψης του συνόλου της ιστορικής μας συγκυρίας από τη μεροληπτική και στρατευμένη οπτική γωνία της εργατικής τάξης. Διαβάζουμε, λοιπόν, για την ενεργειακή κρίση... Την ενεργειακή κρίση που είχε ούτως ή άλλως συνειδητοποιήσει εδώ και χρόνια η *οικοευαίσθητη* και *συλλογική* Δύση, αλλά τώρα-με-τον-πόλεμο κορυφώνεται. Διαβάζουμε αυτά και καταλαβαίνουμε πως τα κράτη και τα αφεντικά που πρωταγωνιστούν στην παραγωγή αυτής της κρίσης, τελικά αναφέρονται στην ανάγκη μιας καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης μεγάλης κλίμακας. Κι αυτή με τη σειρά της σημαίνει δύο πράγματα: α) τον παγκόσμιο πόλεμο, β) τη βίαιη αναδιάρθρωση της τεχνικής, κοινωνικής και πολιτισμικής σύνθεσης της εργατικής τάξης.

Ο συλλογισμός είναι απλός: Από τη μια τα αφεντικά μας όταν παρατηρούν την εργασιακή διαδικασία γνωρίζουν καλά πως αυτή καθορίζεται με απόλυτο τρόπο από μια και μοναδική ενέργεια: την εργατική μας δύναμη. Τη δυνατότητα μας να φτιάχνουμε περισσότερα απ' όσα καταναλώνουμε ενώ δουλεύουμε και να επιδιορθώνουμε μόνοι/ες μας τη μόνη μας ιδιοκτησία μέσα στο εργασιακό περιβάλλον: το σώμα μας. Από την άλλη, τα κράτη ως συλλογικοί εκπρόσωποι των αφεντικών ανταγωνίζονται -κυριολεκτικά πολέμου- προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε ενεργειακούς πόρους και να περιορίσουν την πρόσβαση των ανταγωνιστών τους σε αυτούς. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζουν προσωρινά πλεονεκτήματα για τα τμήματα των αφεντικών που εκπροσωπούν.

Όπως καταλαβαίνετε η αφετηρία μας δεν είναι πράσινη. Κι αυτό δεν συμβαίνει γιατί δεν μας απασχολεί ο τρόπος που ζούμε και πεθαίνουμε, ούτε γιατί δεν θεωρούμε τμήμα της πολιτικής μας κληρονομιάς το αντιπυρηνικό και αντιπολεμικό κίνημα της δεκαετίας του '70-'80. Είμαστε κόκκινοι/ες και εργάτριες/ες γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς. Γιατί η θέση μας μέσα στην παραγωγική διαδικασία μάς κάνει σαφές πως ο τρόπος ζωής μας σχετίζεται με τον μισθό μας και πως η κληρονομιά του αντιπυρηνικού κινήματος έγκειται στην έμπρακτη κριτική στα θερμά σημεία ανάπτυξης της τεχνολογίας. Ειδικά όταν αυτή εμφανίζεται ως υγιεινή και πράσινη. Αφού εξηγηθήκαμε, ας προχωρήσουμε.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΥΘΟ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ

Α. Κάπου μακριά...

Δεν ήξερα αν έπρεπε να κλάψω ή να ουρλιάξω όταν είδα τι συνέβη στον Nord Stream, είπε ο Σέρβος ηγέτης. Και προσέθεσε πως στην περίπτωση ενός αντίστοιχου συμβάντος στην Μαύρη Θάλασσα, στην Τουρκία ή τη Βουλγαρία, θα άφηνε τη Σερβία δίχως φυσικό αέριο.

(Tellerreport, 10.01.2022)

Η παραπάνω φράση ανήκει στον πρόεδρο της Σερβίας, Σ. Βούτσιτς. Ο Βούτσιτς πέρα από τον ομολογημένο τρόπο του, αποτυπώνει τη γεωγραφία των μελλοντικών συγκρούσεων. Ομολογούμε και εμείς με τη σειρά μας -δεν πρωτοτυπούμε- πως είμαστε από αυτούς/ες που εκτιμούν πως η έκρηξη που προκλήθηκε στον Nord Stream, αποτελεί μια τυπική πράξη πολεμικού σαμποτάζ. Μια επιχείρηση που έρχεται εις πέρας σε μια περίοδο κατά την οποία το ρωσικό και το γερμανικό κράτος βρίσκονται σε έντονες μυστικές διαπραγματεύσεις, προκειμένου οι δύο αγωγοί να συνεχίσουν να προμηθεύουν με φυσικό αέριο σε σταθερή ροή και τιμή τη γερμανική βιομηχανία. Με τον ίδιο τρόπο λοιπόν που οι εκπαιδευμένοι σε στρατόπεδα του NATO στην Πολωνία, νεοναζί της Blackwater, εμφανίστηκαν στο Μαιντάν το 2014 τη στιγμή που διαφαινόταν η προοπτική της διπλωματικής ισορροπίας ανάμεσα στη Μόσχα και το Βερολίνο, τώρα κάποιοι άγνωστοι θύτες εμποδίζουν την προοπτική μιας νέας συνεργασίας ανάμεσα στα δύο κράτη.¹

«Άγνωστοι θύτες» είπαμε; Ο αναλυτής Πέπε Εσκομπάρ -υποστηρικτής του πολυπολικού κόσμου- ισχυρίστηκε λίγες μέρες μετά το σαμποτάζ στους αγωγούς σε άρθρο του στον ιστότοπο *The Cradle*, με τίτλο *Who profits from the pipeline terror?* (Ποιος οφελείται από τον τρόπο στους αγωγούς; 29.09.2022), πως οι πολωνικές ειδικές δυνάμεις σε συνεργασία με τις σουηδικές και τις δανέζικες μυστικές υπηρεσίες ήταν αυτές που έφεραν εις πέρας την επιχείρηση (ο χάρτης της εικ. 1 δείχνει τα σημεία που ο αγωγός δέχτηκε πλήγματα). Δεν θέλουμε να μοιραστούμε αυτή τη βεβαιότητα. Θέλουμε, όμως, να ενισχύσουμε με αυτήν την έντονη υποψία μας πως ο παγκόσμιος πόλεμος που εκτυλίσσεται στο ουκρανικό έδαφος αρχίζει να απλώνεται από εδώ κι από εκεί με άλλο όνομα: παγκόσμια ενεργειακή κρίση. Τα επεισόδια του μοιάζουν με μικρούς λαμπτήρες σε έναν φωτεινό πίνακα, που

αναβοσβήνουν εδώ κι εκεί. Για παράδειγμα, στις 9 Οκτωβρίου 2022 η γερμανική αστυνομία ξεκίνησε μια έρευνα καθώς υπήρχε έντονα η υποψία πως οι σιδηρόδρομοι και οι αυτοκινητόδρομοι στο βόρειο τμήμα της χώρας δέχτηκαν κυβερνοεπίθεση που τους έθεσε για μερικές ώρες εκτός λειτουργίας. Την επόμενη μέρα ξηλώθηκε ο προϊστάμενος των γερμανικών υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας, Άρνε Στόνμπομ, υπό το βάρος της φημολογίας πως είναι συνομιλητής των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών.

Αν διαβαστούν τα παραπάνω στιγμιότυπα μαζί, γίνεται κατανοητό πως η ενεργειακή κρίση και ο παγκόσμιος πόλεμος ταυτίζονται ως προς τα μέσα και τους σκοπούς τους. Σε ό,τι μας αφορά αμεσότερα, η διπλή χρήση της Αλεξανδρούπολης ως ενεργειακού και στρατιωτικού κόμβου δεν είναι καθόλου τυχαία. Η γεωγραφική εγγύτητα της με τον Έβρο, το πεδίο όπου η διέλευση μεταναστών/τριών εργατών/τριών ονομάστηκε *υβριδικός πόλεμος*, δεν είναι επίσης τυχαία. Αν η υγειονομική κρίση φορούσε το μπλε των μπάτσων και το λευκό των γιατρών, η ενεργειακή κρίση έρχεται τυλιγμένη με το πράσινο των οικολόγων² και το χακί των караβανάδων.

B. Και δίπλα μας...

Ας φέρουμε αυτή τη γραμμή σκέψης λίγο πιο κοντά μας. Όσα μάθαμε από τα παγωμένα νερά τη Βαλτικής, εμφανίζονται και στις θερμές ακτές της Ανατολικής Μεσογείου. Η εφημερίδα «Καθημερινή» στις 2.10.2022 με αποφασιστική ειλικρίνεια ομολογεί δια στόματος του αρθρογράφου της, Στράτου Παπαντωνίου, πως «τα δύο μέτωπα για τον φετινό χειμώνα είναι η ενεργειακή κρίση και τα ελληνοτουρκικά». Πως αντιμετωπίζει το ελληνικό κράτος την ενεργειακή κρίση; Προσφέρει καταρχήν εγγυημένα συμβόλαια στους εφοπλιστές του ώστε να εισάγουν αμερικάνικο, αραβικό, γαλλικό και ρώσικο υδρογονάνθρακα φυσικό αέριο³. Πως διεξάγει το ελληνικό κράτος πόλεμο ενάντια

στο τουρκικό; Φανταζόμαστε πως έχετε ακούσει δια στόματος του Πρωθυπουργού και της αδερφής του πως το ελληνικό κράτος βρίσκεται σε πόλεμο με τη Ρωσία. Πέρα από το φαιδρό χαρακτήρα των δηλώσεών τους, το πραγματικό τους νόημα αποκαλύπτει και την σταθερή στρατηγική της Αθήνας απέναντι στην Άγκυρα: προκαλεί επεισόδια φιλοδοξώντας ότι η σύγκρουση που θα προκληθεί θα συμπαρασύρει και μια τουρκο-αμερικάνικη ή τουρκο-γαλλική σύρραξη⁴. Με άλλα λόγια, το ελληνικό κράτος φορτώνει την Ανατολική Μεσόγειο με αμερικάνικα (και γαλλικά) στρατιωτικά πλοία με σκοπό να τα προσεταιριστεί στο ενεργητικό της ένοπλης ισχύος του ενάντια στην Τουρκία. Όπως τυχαίως αυτά τα πλοία λειτουργούν και ως ένοπλη υποστήριξη του εμπορίου ορυκτών καυσίμων, με τον ίδιο τρόπο που τα γαλλικά πολεμικά πλοία επιτηρούσαν τα γαλλικά ερευνητικά σκάφη στην Ανατολική Μεσόγειο τα προηγούμενα χρόνια.

Τι άλλο κάνει το ελληνικό κράτος; Μα φυσικά το πράσινο καθήκον του! Απαγορεύει κάθε είδους έρευνα για ορυκτούς πόρους στην Ανατολική Μεσόγειο και ακυρώνει στην πράξη κάθε προοπτική εισαγωγής εναλλακτικών ενεργειακών πόρων προς την Ευρώπη, πλην των μεταφερόμενων με ελληνικά βαπόρια⁵. Κάτι μας λέει πως αυτή η δι-άθεση του ελληνικού κράτους θα ενταθεί καθώς νέες ενεργειακές συμφωνίες κλείνουν στην περιοχή. Στις 13-10-2022, κατά τη συνάντησή τους στην Ασάνα του Καζακστάν, οι Πούτιν και Ερντογάν συζητήσαν για την προοπτική της μετατροπής του τουρκικού κράτους σε ενεργειακό κόμβο για το διεθνές εμπόριο του ρώσικου φυσικού αερίου. Με τον τρόπο αυτό το τουρκικό κράτος έχει την προοπτική να μετατραπεί σε βασικό ενεργειακό πάροχο για τα κράτη της Ε.Ε.

Η Ανατολική Μεσόγειος είναι όπως η Βαλτική. Το πράσινο είναι χακί. Και η Αθήνα είναι κοντά στη Βαρσοβία. Ας ακούσουμε ξανά τους φόβους του Βούτσιτς: το ενεργειακό σαμποτάζ δεν πλανάται μονάχα πάνω από τη Κεντρική και την Ανατολική

Ευρώπη. Κρέμεται πάνω από τα κεφάλια μας και οι πρόθυμοι θύτες δεν είναι και τόσο άγνωστοι.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΑΥΤΟΣ Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ.

A) Κάπου μακριά...

Ο Έλληνας πρωθυπουργός δήλωσε ύστερα από την υπογραφή της ενεργειακής συμφωνίας για το φυσικό αέριο με τη Βουλγαρία και το Αζερμπαϊτζάν:

Αγαπητή Ούρσουλα, αυτό που κάναμε με τον Covid πρέπει να το επαναλάβουμε με το φυσικό αέριο. Χρειαζόμαστε μια ενιαία ευρωπαϊκή στρατηγική. Πρέπει να αποφύγουμε τον κατακερματισμό της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας. Και πρέπει να είμαστε σίγουροι ότι βάζουμε την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη πάνω από τα επιμέρους εθνικά συμφέροντα. Η Ελλάδα θα είναι πάντα έτοιμη να συμβάλει σε αυτήν την προσπάθεια, στην οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει έναν πολύ σημαντικό ηγετικό ρόλο.⁶

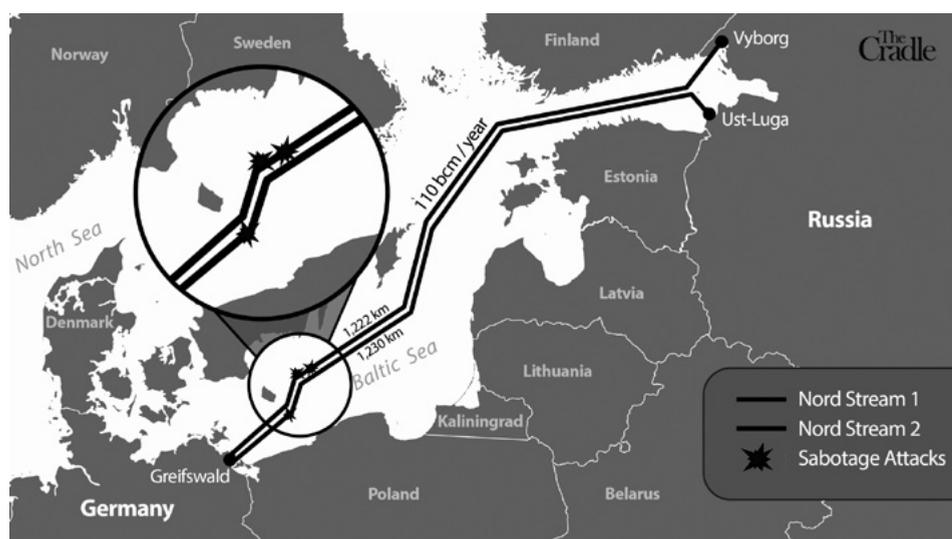
Λίγες μέρες αργότερα ο Β. Σόιμπλε δήλωσε:

Πολλοί Γερμανοί θα πρέπει να παγώσουν αυτόν τον χειμώνα», επισήμανε στον κ. Σόιμπλε ο δημοσιογράφος, για να πάρει την απάντηση: «Τότε απλά ας φορέσουν ένα πουλόβερ. Ή ίσως και ένα δεύτερο πουλόβερ. Δεν πρέπει να γκρινιάζουμε για αυτό, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι πολλά δεν είναι αυτονόητα», ούτε καν το ηλεκτρικό ρεύμα, το οποίο, όπως είπε, μπορεί κάποιες φορές να διακοπεί. «Για αυτό θα πρέπει να έχουμε πάντα στο σπίτι μερικά κεριά, σπρίτς και έναν φακό.⁷

Και στην Washington Post διαβάσαμε:

Ένα πολυετές σοκ για το βιοτικό επίπεδο πλανάται πάνω από χώρες όπως η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία και ειδικά η Γερμανία, καθώς οι πραγματικοί μισθοί μειώνονται ταχύτερα από ότι οι αντίστοιχοι στις ΗΠΑ, όπου η ζωή φαίνεται να παραμένει πιο γλυκιά. Οι Ευρωπαίοι θα πρέπει να αντιμετωπίσουν λιγότερη ενέργεια, λιγότερη παραγωγή, λιγότερο διαθέσιμο εισόδημα, περισσότερο πληθωρισμό και υψηλότερο κόστος εισαγωγών. Η κοινωνική αναταραχή είναι ένας πραγματικός κίνδυνος.

Η παράθεση αποσπασμάτων θα μπορούσε να είναι ατέρμονη και οι σελίδες του περιοδικού να γεμίσουν από Γάλλους βουλευτές που λανσάρουν ζιβάγκο εφάμιλλης κομψότητας με αυτά που φορούσε ο Ανδρέας Παπανδρέου. Θα σταματήσουμε όμως. Έχουμε γίνει σαφείς και δεν θέλουμε καθόλου να συνεισφέρουμε στο κλίμα μαύρης μιζερίας που καλλιεργούν τα αριστερά ΜΜΕ ενόψει του χειμώνα που έρχεται. Αντίθετα θέλουμε να φωτίσουμε την άλλη όψη του πολέμου που διεξάγουν τα κράτη της *συλλογικής Δύσης*.

Εικόνα 1: Ο παραπάνω χάρτης δείχνει τα σημεία στα οποία δέχτηκε πλήγματα ο nord stream. Η εγγύτητα τους με τα πολωνικά σύνορα, δημιουργεί υποψίες ε; έτσι δεν είναι;

Πρέπει λοιπόν να αρχίσουμε να παίρνουμε στα σοβαρά το άουτφίτ των πολιτικών αρχηγών. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που πήραμε στα σοβαρά το γεγονός πως αυτοί σταμάτησαν τις χειραψίες και ξεκίνησαν τις μπρόζφιστς. Τα πουλόβερ, οι συστάσεις για λίγα ντουζ και για πράσινα οικιακά σκεύη είναι η συνέχεια της μάσκας και της κοινωνικής αποστασιοποίησης σε συμβολικό επίπεδο. Είναι η υγειονομική κοινωνική ευθύνη με άλλα μέσα. Η βιοπολιτική της ενεργειακής κρίσης πιάνει το νήμα της από τη βιοπολιτική της υγειονομικής κρίσης. Τα κράτη της συλλογικής Δύσης, καθώς διεξάγουν σε κλιμακούμενη ένταση έναν πόλεμο καταφανώς παγκόσμιο, αναζητούν νέες πολεμικές μορφές οργάνωσης των κοινωνιών τους. Αναζητούν τον τρόπο με τον οποίο θα φορεθεί το χαμόγελο στα χείλη των φαντάρων του 21^{ου} αιώνα, στα πολεμικά μέτωπα και στα μητροπολιτικά μετόπισθεν. Αυτή την απόπειρα των εξουσιών ονομάζουμε βιοπολιτική: την πολιτική τεχνολογία των κρατών μας να μας σφηνώσουν το χαμόγελο στα χείλη ή την ίδια στιγμή που υπηρετούμε τους σκοπούς τους.

Κι αν δεν είναι χαμόγελο; Θέλουμε να ισχυριστούμε πως η μιζέρια και ο φόβος που διασπείρουν τα κρατικά στόματα μπροστά στον χειμώνα που έρχεται έχει ακριβώς την ίδια λειτουργία με τα χαμόγελα των στρατιωτών που ρίχτηκαν στα πεδία μαχών τον προηγούμενο αιώνα. Η απειλή της πτώσης του επιπέδου ζωής, πέρα από τη χυδαία ταύτιση της εδώ και χρόνια δυσμενούς θέσης που βρισκόμαστε ως εργάτες/τριες με τις οδύνες των αφεντικών μας, είναι πρόσκληση για συμμόρφωση σε νέους κανόνες. Παρακάτω θα τους δούμε στην πιο καθαρή τους μορφή με την υπενθύμιση πως δεν πρόκειται για την έλευση μια δυστοπίας αλλά για την ανάδειξη μιας τάσης.

Στην φωτογραφία νο. 2 εμφανίζεται μια εφαρμογή που μπορεί να κατεβάσει όποιος/α θέλει στο κινητό του/της. Η εφαρμογή αυτή καταγράφει το ενεργειακό αποτύπωμα της συμπεριφορά του κατόχου του κινητού. Η εφαρμογή αυτή είναι η πρόταση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ

για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και της κλιματικής αλλαγής. Οι εισηγητές της πρότασης είναι εξωφρενικά σαφείς:

Η COVID-19 ήταν μια δοκιμή για την κοινωνική ευθύνη. Ένας τεράστιος αριθμός περιορισμών, που κανείς/καμία δεν μπορούσε να φανταστεί, σχετικά με τη δημόσια υγεία υιοθετήθηκαν από δισεκατομμύρια πολίτες σε όλο τον κόσμο. Υπήρξαν πολλά παραδείγματα από όλο τον κόσμο: η διατήρηση της κοινωνικής απόστασης, η χρήση μάσκας, οι μαζικοί εμβολιασμοί και η αποδοχή εφαρμογών ιχνλάτωσης επαφών για τη δημόσια υγεία, που κατέδειξαν τον πυρήνα της ατομικής κοινωνικής ευθύνης.

Τα πουλόβερ, οι συστάσεις για λίγα ντουζ και για πράσινα οικιακά σκεύη είναι η συνέχεια της μάσκας και της κοινωνικής αποστασιοποίησης σε συμβολικό επίπεδο. Είναι η υγειονομική κοινωνική ευθύνη με άλλα μέσα.

Μια νέα πράσινη κοινωνική ευθύνη προτάσσεται μπροστά μας και είναι ίδια με αυτήν που πρόσταζαν τα προηγούμενα χρόνια οι ειδικοί της υγειονομικής κρίσης: οι ανορθολογικές, επιβλαβείς και τελικά ανήθικες κοινωνικές συνήθειες πρέπει να περισταλούν. Ποιες είναι αυτές; Αυτές που θα μας πουν οι μετρήσεις των ειδικών. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ προτείνει την

καταγραφή και την ιχνλάτωση του ατομικού ενεργειακού αποτυπώματος προκειμένου τα κράτη να μπορούν να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά των πολιτών, να προωθήσουν την χαμηλή κατανάλωση ενέργειας και να τιμωρήσουν τις πληθωρικές, ενεργοβόρες συμπεριφορές.

Οικονομική Συμπεριφορά λοιπόν, μια νέα ενσυναίσθηση και νέοι κοινωνικοί νόμοι (βλ. φωτ. 3). Η βιοπολιτική της ενεργειακής και της κλιματικής κρίσης επιχειρεί να ορίσει έναν νέο ηθικό τρόπο κοινωνικής διάδρασης, φιλοδοξεί να επιβάλει νέα πρότυπα ζωής «που συγκροτούνται με όρους ενός ορισμένου αποτελέσματος. Η λειτουργία της πειθαρχικής κανονικοποίησης έγκειται στο ότι επιχειρεί να οδηγήσει τους ανθρώπους, τις κινήσεις και τις ενέργειες στη συμμόρφωση σ' αυτό το μοντέλο, όπου το κανονικό είναι αυτό που μπορεί να συμμορφωθεί στον κανόνα. Με άλλα λόγια, το θεμελιώδες και πρωταρχικό στην πειθαρχική κανονικότητα δεν είναι το κανονικό και το μη κανονικό, αλλά ο ίδιος ο κανόνας.»⁸

Β) Και δίπλα μας...

Το γράφουμε ξανά. Στα παραπάνω δεν βλέπουμε μια νέα πράσινη δυστοπία. Βλέπουμε την προσταγή των κρατών μέσα σε έναν παγκόσμιο πόλεμο. Βλέπουμε μια απόπειρα επιβολής ενός νέου τρόπου να δουλεύουμε και να ζούμε. Θα γίνουμε σαφείς περνώντας από την τεχνολογική ουτοπία των αφεντικών στις πολιτικές εφαρμογές της:

Την ώρα που η κυβέρνηση διαβεβαίωνε ότι το θέμα μείωσης ωραρίου λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων «έκλεισε» προτού καν ανοίξει, η πραγματικότητα φαίνεται πως είναι διαφορετική. Όπως φαίνεται το μειωμένο ωράριο θα εφαρμοστεί, μετά από σχετική απόφαση του Εμπορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης. Στόχος των καταστηματαρχών είναι να επιτευχθεί μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 15%.

(Θεσσαλονίκη: Ξεκινά το μειωμένο ωράριο των καταστημάτων, εφημ. Το Βήμα, 09.10.2022).

Και επιπλέον:

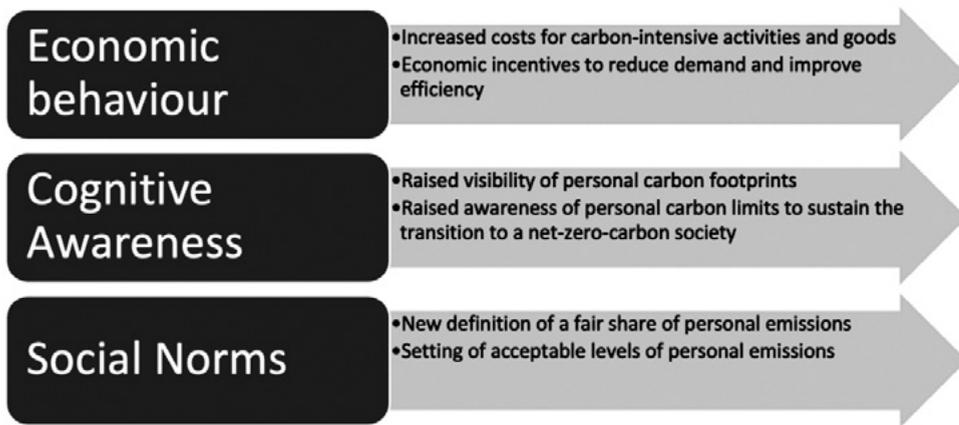
Αναλυτικότερα, για το φυσικό αέριο, η επιδότηση θα αφορά όλους τους καταναλωτές χωρίς κλίμακες κατανάλωσης αλλά η απορρόφηση των επιβαρύνσεων θα είναι μικρότερη έτσι σβήνεται έως και το 90% των επιβαρύνσεων στα τιμολόγια του ηλεκτρικού ρεύματος στην συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών. Παράλληλα καθιερώνεται ένα νέο σύστημα επιδότησης για όσους έχουν υψηλότερες καταναλώσεις και καταφέρνουν να πετύχουν εξοικονόμησή 15% σε σχέση με πέρυσι.

(ΑΠΕ ΜΠΕ, 21.09.2022)

Συνοπτικά οι παραπάνω ειδήσεις θα μπορούσαν να έχουν τους παρακάτω τίτλους: α) αναδιάρθρωση του λιανεμπορίου, β) αναδιάρθρωση της

Εικόνα 2

μικρής βιομηχανίας, γ) νέα πολιτική διατίμησης της εργατικής τάξης. Νομίζουμε πως το α) και το β) είναι σαφή: στο όνομα της ενεργειακής κρίσης τα αφεντικά επιλέγουν να εργαζόμαστε σε συγκεκριμένες παραγωγικές ώρες και να κλείνουν τις ώρες που συνήθως λουφάρουμε, ξεκουραζόμαστε ή τέλος πάντων κάνουμε ό, τι μας κατέβει. Παράλληλα τα τμήματα της βιομηχανίας που δεν έχουν εισάγει νέες τεχνολογίες θα τεθούν σε ένα υψηλό επίπεδο επισφάλειας και το κράτος θα αποφασίζει τη λειτουργία τους για τον χειμώνα. Με τον ίδιο τρόπο που τα μέτρα «για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης» αποτελούσαν πολιτικές που σχετιζόνταν με την αναδιάρθρωση του κεφαλαίου σε περίοδο πολέμου, τα «μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης» έρχονται να συνεχίσουν και να βαθύνουν αυτή τη διαδικασία. Τομείς της οικονομίας κρατικοποιούνται και διασώζονται και άλλοι περιορίζουν τη δραστηριότητα τους στις πιο παραγωγικές στιγμές της. Φανταζόμαστε πως το κλειστό λιανεμπόριο δεν θα σημαίνει και κλειστά eshop, έτσι δεν είναι;

Η τρίτη είδηση και η ερμηνεία της χρειάζονται, όμως, περισσότερη επεξήγηση. Τον Ιούλιο του 2021 υποστηρίξαμε⁹ πως τα μέτρα υποχρεωτικότητας που ήρθαν μαζί με τα νέα εμβόλια λειτούργησαν ως μια πολιτική διατίμησης της εργατικής μας δύναμης: ήρθαν να επιβάλουν μια νέα κλίμακα, έναν νέο κανόνα που ορίζει τον βαθμό νομιμότητας των εργατών/τριών. Το green pass είναι μια νέα αστυνομική ταυτότητα,

ένα νέο νομιμοποιητικό έγγραφο δίπλα σε όλα τα άλλα και οι εργάτες/τριες που το φέρουν είναι ευπρεπείς και ορατοί/ες, ενώ αυτοί που δεν το έχουν είναι μαύροι/ες και αόρατοι/ες. Ισχυριζόμαστε, λοιπόν, πως οι κλίμακες κατανάλωσης ενέργειας που ορίζουν πως όσοι/ες έχουν παλιές ενεργοβόρες συσκευές πρέπει να πληρώνουν περισσότερα, ενώ όσοι/ες έχουν σύγχρονες οικολογικές συσκευές λιγότερα κινούνται στην ίδια κατεύθυνση. Στο rapid που πρέπει να πληρώσουμε όσοι/ες δεν έχουμε επιλέξει να εμβολιαστούμε, προστίθεται η οικονομική επιβάρυνση σε όσους/ες καταναλώνουμε περιεργές ώρες ή δεν μένουμε σε έξυπνα σπίτια.

Και σε αυτή την περίπτωση δεν έχει σημασία το ποιοι/ες είναι υπεύθυνοι/ες και ποιοι/ες οι ανεύθυνοι/ες αλλά η ίδια η επιβολή του κανόνα. Τα κράτη επιχειρούν να μας επιβάλουν μια νέα ηθική, έναν νέο τρόπο να διαθέτουμε τον μισθό μας και το σώμα μας, ο οποίος θα είναι συνεπής με τα σχέδια τους μέσα στον παγκόσμιο πόλεμο. Η εκπαίδευση μας να δουλεύουμε, να κυκλοφορούμε και να κοινωνικοποιούμαστε στο δημόσιο χώρο σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας η εκπαίδευση μας να καταναλώνουμε με συγκεκριμένους τρόπους, σε συγκεκριμένες συσκευές και συγκεκριμένους τόπους¹⁰ η εκπαίδευση μας σε μια νέα εργασιακή ηθική¹⁰ δεν είναι η *μιζέρια των καιρών μας*. Είναι τμήμα του παγκόσμιου πολέμου του 21^{ου} αιώνα και έτσι πρέπει να την καταλαβαίνουμε.

ΕΝΑΣ ΔΥΤΗΣ ΣΤΗ ΒΑΛΤΙΚΗ ΕΙΔΕ ΚΑΙ ΜΑΣ ΕΙΠΕ...

Δεν χρειάζεται να βουτήξουμε σε μεγάλα βάθη. Παρότι η διαρκής έκτακτη ανάγκη των σπειροειδών κρίσεων μας κάνει να αγνοούμε το προφανές, τα αστέρια παραμένουν στον ουρανό και το γρασίδι πράσινο¹¹. Από την μεροληπτική οπτική γωνία της εργατικής τάξης βλέπουμε ότι τα κράτη διεξάγουν έναν πόλεμο στο εξωτερικό και ευρείες εκστρατείες πειθάρχησης στο εσωτερικό. Κάνουν πόλεμο για να επιβάλουν την πειθαρχία και επιβάλουν την πειθαρχία για να κάνουν πόλεμο. Η σειρά δεν έχει σημασία. Έχει σημασία όμως να διατηρήσουμε τη συνείδηση πως το πράσινο πάει ασορτί με το χακί, όπως πήγαινε το μπλε με το λευκό. Έχει σημασία να διατηρήσουμε τη συνείδηση πως η ενεργειακή κρίση σημαίνει παγκόσμιος πόλεμος και πολεμική οικονομία¹². Έχει σημασία, ίσως περισσότερο από ποτέ, να θεωρήσουμε την ιδεολογική και την πολιτική συστράτευση με το ελληνικό κράτος και τους διεθνείς συμμάχους του ως τη βαθύτερη μορφή συνηγορίας σε όσα μας ετοιμάζουν τα αφεντικά μας.

Ο χειμώνας θα είναι δύσκολος. Δεν θα είναι όμως με τον τρόπο που μας τον παρουσιάζουν τα κρατικά στόματα. Τα δύο χρόνια οργανωμένης ρήξης με τις υγειονομικές προσαγωγές μας κληρονόμησαν μια πλούσια πολιτική πείρα. Και όχι μόνο σε εμάς. Τα απείθαρχα τμήματα της ταξικής σύνθεσης έχουν αποκτήσει τα ίδια σκληρά διδάγματα: γνωρίζουν και γνωρίζουμε καλά πως η νέα ηθική, οι νέοι κανόνες, οι νέοι νόμοι είναι ο τρόπος με τον οποίο τα αφεντικά και τα κράτη διαπραγματεύονται τα δικά τους αδιέξοδα. Δεν μας αφορούν. Καμία συγκατάβαση, καμία προσαρμογή λοιπόν. **Το παλιό σύνθημα ηχεί καλά ακόμα: πόλεμος στον πόλεμο.** Απειθαρχία στις κρατικές προσαγωγές. Καμία ιδεολογική ή πολιτική συστράτευση με τον ελληνικό ιμπεριαλισμό και τους συμμάχους του. Καμία περιστολή των βασικών μας αναγκών για τα συμφέροντα των ντόπιων αφεντικών.

1. Βλ. Pepe Escobar, *Who profits from the pipeline terror?* (The Cradle, 29-9-2022).

2. Στο σημείο αυτό δεν μπορούμε να μην υπενθυμίσουμε την αγάπη που τρέφει το πράσινο σάιμποργκ, Γκρέτα Τούνμπεργκ, για την πυρηνική ενέργεια. (Βλ. *Γκρέτα Τούνμπεργκ: προτιμότερη η πυρηνική ενέργεια από τον λιγνίτη*, εφημ. Καθημερινή, 11-10-2022)

3. Για περισσότερα βλ. το αφιέρωμα στις σελ.16-17.

4. Η περίφημη «επακούμβηση», που εσχάτως έγινε και μπλουζάκι από τους φασιστοκαρβανάδες, αποτελεί ίσως το πιο λαμπρό δείγμα αυτής της πρακτικής: το ελληνικό σκάφος όταν αποπειράθηκε

να διεμβολίσει το τουρκικό, βρισκόταν στην ουρά μιας νηοπομπής γαλλικών πολεμικών πλοίων που κινούνταν προς τη Συρία.

5. Αναφερόμαστε εδώ στον περίφημο East Med, τον αγωγό των αγωγών που βούλιαξε αφήνωντας βέβαια πίσω του κάποια χρόνια έντονης ελληνικής στρατιωτικής παρουσίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Επίσης αναφερόμαστε στην πάγια αδιαφορία του ελληνικού κράτους να κινηθεί προς την εξόρυξη υποθαλάσσιων ορυκτών πλούτων: οι οικολόγοι και οι εφοπλιστές χαμογελούν ταυτόχρονα!

6. *Μητσοτάκης από Σόφια: Έχει ωριμάσει*

η συζήτηση για πλαφόν στο φυσικό αέριο, εφημ. Καθημερινή 1-10-2022.

7. *Βόλφγκανγκ Σόιμπλε: Κακομαθημένη η γερμανική κοινωνία-Αν κρυνέτε φορέστε πουλόβερ*, εφημ. Καθημερινή 11-10-2022.

8. Foucault, M. (2007). *Security, territory, population: lectures at the Collège de France, 1977-78*, Springer, σελ. 85. Σε δική μας μετάφραση.

9. Βλ. την μπροσουρά «*Η μόνη μας ευθύνη: σαμποτάζ στο υγειονομικό apartheid*» που παρουσιάστηκε πρώτη φορά δημόσια σε εκδήλωση στο πάρκο Δρακοπούλου στις 15-7-2021. Διαθέσιμη στα σημεία διανομής του περιοδικού και

στους πάγκους των εκδηλώσεών μας.

10. Ξέρετε πόσο χρήσιμη είναι σε όσους/ες δουλεύουμε ως μεταφορείς οι πλαστικές σακούλες;

11. Κάπως έτσι ξεκινούσαμε το editorial του δεύτερου τεύχους εκείνου τον τρομαχτικό Μάρτη του 2020.

12. Για την πρώτη φορά που εισάγαμε τον όρο «πολεμική οικονομία» βλ. το κείμενο «*Η πολιτική οικονομία της πανδημίας vol. 4*», περ. Traverso, τεύχ. 5 Απριλίου 2021.